

Sorelle Fontana

Eerbetoon aan drie getalenteerde modezussen

De geschiedenis van Sorelle Fontana, het oudste modehuis van Rome, leest als een sprookje. Drie zussen die het vak leerden van hun moeder, verwierven wereldfaam met hun elegante creaties, geliefd onder de Italiaanse aristocratie én Hollywoodsterren.

TEKST NATASJA ADMIRAAL FOTOGRAFIE FONDAZIONE MICOL FONTANA

Tweehonderd jaar vak-kennis, overgeleverd van generatie op generatie. De vrouwen in onze familie hebben dit werk altijd gedaan', zegt Micol Fontana in een van haar laatste interviews. De glorie-dagen van Sorelle Fontana liggen alweer decennia achter ons en de naam zal de jonge generatie weinig meer zeggen. Maar de zeldzame avondjurken en accessoires die bewaard zijn gebleven, wisselen nog altijd voor flinke bedragen van eigenaar. En het parfum *If*, in een fraaie boekverpakking met een gedicht van Emily Dickinson, is een collector's item. Sorelle Fontana was het eerste modehuis dat de Italiaanse haute couture en het label Made in Italy in de jaren vijftig internationaal op de kaart zette. Het huis werd in 1943 in Rome opgericht door drie zussen: Zoe

(1911-1979), Micol (1913-2015) en Giovanna Fontana (1915-2004). Zodra ze oud genoeg waren om naald en draad te hanteren, leerden zij het vak van hun getalenteerde moeder in hun geboortedorp Traversetolo in de provincie Parma. Zo zetten ze, in het atelier dat ze van hun grootmoeder erfden, de familietraditie voort.

Dromen van Rome

Het werk was zwaar en onbetaald en de zussen werkten zeven dagen per week. Ondanks de lange dagen koesterden ze warme herinneringen aan hun kindertijd en de jaren die ze doorbrachten in het grote, stille familie-huis, omgeven door groen. In haar memoires *Specchio a tre luci* (Spiegel met drie lampjes) schrijft Micol: 'We waren nooit alleen en werden altijd vergezeld door de liefde van onze moeder.' Toch bleek het plattelandsleven te beperkt voor de

ambitieuze zussen. Heimelijk droomden ze ervan om zich te vestigen in een bruisende modestad zoals Rome of Milaan. Het was Zoe, de oudste, die zich na een kort verblijf in Milaan en Parijs in 1937 als eerste aan dit avontuur durfde te wagen. Gewapend met een koffer, veel talent en een sterke wil stapte ze op station Parma letterlijk in de eerste trein die haar naar een grote stad zou brengen – het was de trein naar Rome. Haar zussen volgden een paar maanden later. Hoewel het drietal er voorgoed zou blijven, ging het hen niet meteen voor de wind. In de jaren die volgden deden de drie naaisters elk afzonderlijk werkervaring op. In 1939 startten ze hun eigen bedrijf vanuit een gehuurd appartement in de Via Emilia, dat fungeerde als woning en studio. De oorlogsjaren waren zwaar voor het trio. Om materialen te kopen voor hun exclusieve mode- >

AVA GARDNER WAS MET HAAR VOLUPTUEUZE, SEXY FIGUUR DE BESTE AMBASSADRICE

creaties moesten ze, arm als ze waren, het geld bij elkaar sprokkelen.

Couture in oorlogstijd

Hun lef en doorzettingsvermogen werd beloond: de eerste grote klant was stijl-icoon Gioia Marconi, dochter van de gerenommeerde natuurkundige en uitvinder Guglielmo Marconi. Ze bestelde haar hele garderobe bij de zussen. De verfijnde ontwerpen trokken al snel de aandacht van Italiaanse aristocraten. Dit moedigde hen aan om in 1943, met een startkapitaal van slechts vijfhonderd lire, een eigen winkel te openen aan de Via Liguria, een rustig zijstraatje van de beroemde winkelstraat Via Veneto.

Modehuis Sorelle Fontana was een feit! Desondanks was het op dat moment nog altijd oorlog. Over deze onzekere start zei Micol ooit: 'We hoorden in de verte de bommen afgaan, maar onze droom om een atelier te bezitten was uitgekomen.' Toen de oorlog voorbij was ontdekten Hollywoodsterren het vakmanschap achter de exclusieve

ontwerpen van Sorelle Fontana. Myrna Loy kocht er haar complete garderobe voor de film *That Dangerous Age* (1949), die deels werd opgenomen in Napels en op Capri. De grote doorbraak kwam in datzelfde jaar, toen Linda Christian een bruidsjurk liet maken voor haar veelbesproken huwelijk met Tyrone Power. Foto's van de Mexicaanse actrice in de spectaculaire jurk – gemaakt van vijftig meter gouden satijn, zeventig meter lange sleep – haalden de voorpagina's van kranten wereldwijd.

Palazzo Pitti

Op 12 februari 1951 namen de zussen deel aan een modeshow in de witte zaal van Palazzo Pitti in Florence. Giovanni Battista Giorgini was de organisator, een rijke Florentijnse aristocraat. Het was de allereerste Italiaanse modeshow voor het Amerikaanse en Canadese publiek, waar ook Pucci en vier andere ontwerpers aan deelnamen. Deze gebeurtenis ging de geschiedenisboeken in als de officiële

geboortedag van het label Made in Italy. De collecties reflecteerden eenvoud, aandacht voor detail en een geraffineerd kleurgebruik, kenmerken die de Italiaanse mode vanaf dat moment zouden karakteriseren. Datzelfde jaar vertrok Micol naar Hollywood, op uitnodiging van het eerdergenoemde echtpaar Linda Christian en Tyrone Power, met wie ze inmiddels bevriend was. Zij organiseerden een show om Hollywood kennis te laten maken met Sorelle Fontana, wat insloeg als een bom. Vanaf dat moment kleedden de zussen beroemdheden als Jackie Kennedy, Liz Taylor, Grace Kelly en Audrey Hepburn. Luxueuze avondjurken en getailleerde pakken met asymmetrische sluitingen werden hun signatuur. Actrice Ava Gardner was met haar voluptueuze, sexy figuur misschien wel de beste ambassadrice voor het modehuis. Sorelle Fontana kleedde haar voor de klassieker *The Barefoot Contessa* (1954) en meer films. Ook privé kocht ze creaties van het modehuis. De paparazzi-favoriet bracht Sorelle Fontana wereldwijde zichtbaarheid en erkenning.

De drie fonteinen

Als klap op de vuurpijl werden de zussen door de befaamde regisseur Federico Fellini gevraagd om de kostuums te ont-

werpen voor *La Dolce Vita* (1960). Het beroemdste is de strapless avondjurk die Anita Ekberg droeg in de legendarische scène waarin ze de Trevifontein in wandelt, gevolgd door Marcello Mastroianni. Dankzij de Amerikaanse filmproducties die op locatie in Italië werden opgenomen met Italiaanse filmkostuums, kreeg Rome de bijnaam *Hollywood sul Tevere*: Hollywood aan de Tiber. De zussen Fontana werden liefkozend 'de drie fonteinen van Rome' genoemd of 'de driezijdige spiegel'. Een verwijzing naar hun nauwe samenwerking én naar de spiegel met drie panelen in het atelier waar klanten zichzelf in konden bewonderen. In Hollywoodkringen circuleerde zelfs een grapje: 'Om Rome goed te zien moet je een dag uitrekken voor de Sint-Pieter, een dag voor het Forum en een dag voor de gezusters Fontana.' In 1950 bereikte het succes van Sorelle Fontana een nieuw hoogtepunt: het modehuis mocht de eerste uniformen voor het luchtpersoneel van Alitalia ontwerpen. Daarmee waren ze voorlopers van vele samenwerkingen tussen nationale luchtvaartmaatschappijen en Italiaanse topontwerpers. Trouwjurken bleven een belangrijk onderdeel van het couturebedrijf. Audrey Hepburn liet een bruidsjurk maken voor haar huwelijk >

Met de klok mee: detail van een handgeborduurd linnen jasje, 1985; Micol Fontana naast een mannequin in de high-fashion ready-to-wear fabriek van Sorelle Fontana in Cecchina (Rome), 1965; korte avondjurk van zijdefluweel met satijnen flappen, 1950.

Pagina 96: schets van de jurk 'Nodi d'Amore', in 1955 ontworpen door Antonio Pascali voor Sorelle Fontana voor de film 'Le amiche' van Michelangelo Antonioni; deze pagina, met de klok mee: Giovanna, Micol en Zoe Fontana, 1965; schets van Antonio Pascali; oriëntaals borduurwerk door P.A.R.I.S. Milan voor Sorelle Fontana, 1980.

met James Hanson, dat er nooit van kwam. Twee weken voordat de bruiloft plaats zou vinden, vroeg ze aan Zoe om de jurk te schenken aan 'de mooiste bruid die zij maar kon vinden'. Hij ging uiteindelijk naar een armlastige jonge naaister in dienst van het modehuis.

'De reizende naaister'

Op verzoek van Amerikaanse klanten introduceerde Sorelle Fontana in 1960 een ready-to-wearlijn en breidde het productgamma uit met bont, paraplu's, sjaals, sieraden en tafellinnen. Het atelier verhuisde naar de Via Fontanella Borghese, vlak bij de Spaanse Trappen. Op dat moment had het huis 75 meisjes in dienst. De grote kracht van de drie zussen was de zorgvuldige verdeling van het werk. Giovanna had de algehele leiding over het bedrijf. Zoe, alias de 'gouden schaar' – ze kon snijden en draperen als de beste – en Micol ontwierpen de kleding en coördineerden de (veelal handmatige) productie. Micol stond tijdens de hoogtijdagen van het modehuis bekend als 'de reizende naai-

ster' of 'de Amerikaanse zuster': ze bracht ruim negentig bezoeken aan de Verenigde Staten en aan Azië en Rusland. De succesfactor was een combinatie van techniek, smaak en vindingrijkheid. De zussen maakten er geen geheim van dat veel van hun vroege ontwerpen reproducties waren van Franse modellen. Precies wat Italiaanse vrouwen zochten. Maar sinds de show in Florence maakten ze *originals*, waarvoor ze zich lieten inspireren door de vroege renaissance. Zo navigeerden ze tussen de dominante Parijse stijl en de originaliteit van de Italiaanse mode waar Amerikaanse vrouwen dol op waren.

In de jaren zeventig werden de ontwerpen van Sorella Fontana vloeiender en trokken de zussen zich terug uit de officiële modeshowkalender, en uiteindelijk sloot het modehuis zijn deuren. In 1984 schonken Micol en Giovanna hun archief van jurken en schetsen aan de Universiteit van Parma. Van de drie zussen leefde Micol het langst, ze werd 101 jaar. Na het verlies van haar zussen Zoe in 1979 en Giovanna in 2004 begon ze

DE SUCCESFACTOR WAS EEN COMBINATIE VAN TECHNIEK, SMAAK EN VINDINGRIJKHEID

STIJLVOLLE VERFILMING

De Italiaans gesproken miniserie *Atelier Fontana – Le Sorelle della Moda* van Riccardo Milani is gebaseerd op het verhaal van Sorelle Fontana. De productie van Rai Fiction en Lux Vide werd in 2011 uitgezonden op Rai Uno en uitgebracht op dvd. De rollen van de zussen worden vertolkt door Alessandra Mastronardi, Anna Valle en Federica de Cola.

een eigen lijn voor een jonger publiek onder de naam Micol Boutique. Ook schreef ze een boek over haar leven en had ze zelfs een gastoptreden als zichzelf in de dramaserie *Atelier Fontana*. In 1994 richtte ze de Micol Fontana Foundation op, met als doel om het erfgoed van het modehuis veilig te stellen én om nieuwe modetalenten te scouten

en promoten. De stichting organiseerde onder meer workshops en seminars voor modestudenten in Rome. Eén van de deelnemers greep zijn kans om de destijds 97-jarige Micol naar het geheim van haar beroemdheid te vragen. Waarop de hoogbejaarde fashionista antwoordde: 'Je moet werken, werken en nog eens werken!' ♦

Tips & Adressen

♦ OVERNACHTEN IN STIJL

Het Grand Hotel Plaza is trotse partner van Sorelle Fontana. Het interieur is aangekleed met ontwerpen van het modehuis en het hotel maakt gebruik van Sorelle Fontana toilet-artikelen. Trouwplannen? Aanstaaende bruiden kunnen in het Grand Hotel Plaza een bruidsjurk op maat laten maken door Atelier Sorelle Fontana. Originele schetsen van de beroemde modezussen

sieren het Sorelle Fontana Restaurant in het Grand Hotel Plaza, waar je geniet van seizoensgebonden mediterrane gerechten. **Grand Hotel Plaza** Via del Corso 126, +39 0699 21111.

♦ ZIEN

Modearchief Fondazione Micol Fontana houdt het erfgoed van Sorelle Fontana levend. Op afspraak opent de stichting zijn deuren voor rondleidingen door het

archief of workshops in kleine groepen. **Via San Sebastianello 6,** micolfontana@tisacli.it.

♦ WEBTENTOONSTELLING

Voor *We Wear Culture* werkt Google samen met 180 mode-instellingen, waaronder Fondazione Micol Fontana, dat inmiddels vijf webtentoonstellingen heeft samengesteld op het platform. **Zoek in het Google Arts & Culture platform naar Micol Fontana Fondazione.**

Linkerpagina met de klok mee: het parfum If; Marcello Mastroianni en Anita Ekberg (in een jurk van Sorelle Fontana) in 'La Dolce vita'; avondjurk van Ava Gardner in 'The Barefoot Contessa'. Boven: stewardessen van Alitalia in Sorelle Fontana-uniform; onder: model in een jurk van Sorelle Fontana, (foto Regina Relang, Rome, 1952).